

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan Børneinstitutionen Rooftop 2022-23

Evaluering af den pædagogiske læreplan, 2023

I det følgende udformes Rooftops evaluering af den pædagogiske læreplan, 2023. Evalueringen er udformet gennem faglig refleksion, som systematisk er blevet dokumenteret gennem praksisfortællinger, videoindsamlinger og opsamlingsmøder (koordinatormøder, personalemøder og årlige pædagogiske weekend).

I Rooftop har vi udarbejdet vores læreplan ud fra nogle grundlæggende værdier om, at det skal være trygt og udviklende at være her. Vi ønsker at give det enkelte barn erfaringer og kundskaber, der gør det i stand til at tænke og handle selvstændigt ud fra et demokratisk, ligestillet og ligeværdigt menneskesyn. Som institution bestræber vi os på, at det enkelte barn både oplever at være selvbestemmende, medbestemmende og medansvarlige i institutionens læringsmiljøer.

Evalueringen tager udgangspunkt i sammenhænge mellem Rooftop's læringsmiljø og børnenes læring, trivsel, udvikling og dannelse. Derfor har det været vigtigt at kigge nærmere på vores løbende dokumentering af særligt vigtige fokusområder de seneste år – og særligt: hvordan personalet har evnet at skabe læring og udvikling af egen faglighed i bestræbelserne på at sikre en fortsat udviklende pædagogisk praksis.

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Morgenmodtagelse

- Modtagelse af børn set ud fra et børne-, forældre- og personaleperspektiv.
- Personalets position og roller ved garderoben samt legestationer.
- Ny organisering og ressourceprioritering (optimering)

Overgange

- Overgang fra én aktivitet til en anden, set fra barnets perspektiv.

Rutiner

- Genkendelighed.
- Tid til afslutning af påbegyndt leg eller aktivitet.
- Strukturering og organisering.

Leg

- Hvordan kan de voksne deltage i børnenes leg i de tre pædagogisk positioner, sådan at det fremmer og støtter børnenes forståelse af sig selv og andre i fælleskabet.
- Hvordan organisations- og strukturelementers betydning for det pædagogiske læringsmiljø, når det drejer sig om at give plads til legen.
- Leg som pædagogisk redskab i barnets tilegnelse af sprog, sociale kompetencer og sansemotoriske udvikling.

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

RoofTop's motto er "*Growing with a view*". Det er og bliver en læresætning, der ikke blot hentyder til børns læring og udvikling, men i lige så høj grad skal forstås som institutionens udvikling som helhed. Vi som pædagogisk personale skal have udvikling som vores fornemmeste mål, at vi hver især tilegner os en læring og udvikler vores faglighed, så vi derved skaber en udviklende pædagogisk praksis.

RoofTop er en ny institution, som tilbage i 2021 formulerede sin første skriftlige læreplan. Som en ny institution under udvikling, har vi ikke valgt en enkelt evalueringsmetode endnu. Vi har valgt at afprøve flere redskaber og metoder til at finde den rette model, som alle personaler kan tage del i.

Vi sætter et fælles pædagogisk læringsmiljø på dagsordenen. Det kan være et læringsmiljø, hvor noget har undret os, eller som vi gerne vil forandre, og som vi ønsker at sætte fokus på. Det kan være et fælles tema om at forandre vores kultur og struktur for fx morgenmodtagelse, eller det kan fx være, at hver enkelt gruppe sætter fokus på dannelse i forbindelse med måltiderne. Her bruger vi aktionslæringsmodellen er et fælles redskab i evalueringen:

Hvordan har vi arbejdet med vores læreplan og evaluering af læreplan?

Leg, læring, børneperspektiv, pædagogisk læringsmiljø, børnefællesskab har været fokusområder de seneste to år, som dele af det pædagogiske grundlag er blevet præsenteret – både ved personalemøder og vores årlige pædagogiske weekend. Arbejdet med vores læreplan har præsenteret sig ved udvalgte faglitterære tekster inden vores månedlige personalemøder og inden vores årlige pædagogiske weekend, benyttes personalemøderne til forberedelse og særligt fokus introduceres.

Ydermere har personalet arbejdet internt i læsegrupper, så et særligt fokus på praksis har kunne finde sted. Opsamlinger på den viden vi har fået fra weekenderne, har været medvirkende til fastholdelse af særligt fokus på pædagogisk praksis.

Ét ugentligt møde er fastlagt om torsdagen. Det er koordinatormøder. Mødedeltagerne: pædagoger, pædagogisk leder og udviklings pædagog drøfter observationer, tiltag og problemløsninger, der skriftliggøres gennem referat, som resten af personalegruppen har ansvar for at gennemlæse. En team-koordinator er en pædagog, der har ansvar for børnegruppe – også kendt som 'stueleder' i andre institutioner. Navnet 'koordinator' er i sig selv et resultat af en evalueringsproces, baseret på observationer i andre organisationer og institutioner, hvor begreber som "leder" og "senior" bruges. Disse ord kan ofte have konnotationer som beslutningstager eller overmægtig, der potentielt kan være i risiko for at blive misbrugt og have konsekvenser for pædagogens faglighed og dets kollegaer.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Evalueringskulturen er ikke egentligt sat i skema, men er i fortsat udvikling i Rooftop. Aktionslæringsmodellen, som vi senere i dokumentet her vil komme ind på, er primært blevet brugt i undersøgelsen af forskellige pædagogiske grundelementer. Vi evaluerer løbende vores pædagogisk praksis - både struktureret og ustruktureret, der har berørt flere dele af det pædagogiske læringsmiljø. Der er fire temaer, som vi har haft særligt fokus på:

Tema 1: Morgenmodtagelse

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Siden institutionens start for fire år siden, har vi haft fokus på og arbejdet målrettet mod, at skabe et læringsmiljø, hvor børn og personale så vidt mulig ikke oplever afbrydelser af leg.

I begyndelsen af institutionens leveår, var vi meget optaget af filosofien: "en god aflevering er vigtig, fordi det er barnets afsæt for at få en god dag i institutionen". Vi lod derfor forældre komme med ind i institutionens fysiske rammer ved afleverings- og afhentningssituationer. En del af den gode aflevering, syntes vi samtidig også lykkedes, når forældre gik glade ud af Rooftop efter de havde afleveret deres barn. Vi tog meget hensyn til forældrenes behov og det tog overhånd.

Vi oplevede, at forældre følte sig mødt og inddraget i morgenmodtagelsen, men samtidig skabte det utryghed og forstyrrelser i allerede etablerede legezoner, hvor ankomne børn befandt sig, når forældre blev inddraget i disse fysiske rammer. Hvordan kunne vi sikre os, at skabe tryghed for alle, så læringsmiljøet i morgentimerne sikrede tryghed og en god start på dagen – for børn, forældre og personale.

Held i uheld, blev Covid19 (2021), som mange andre institutioner, en tid for nytænkning af vores fysiske indretning og pædagogiske praksis. De fysiske rammer i Rooftop er sådan, at man ikke kan aflukke egentlige områder eller rum af, når man ønsker at blive i en aktivitet uden forstyrrelser. Forældrenes tilstedeværelse i disse åbne rum, blev derfor et forstyrrende element.

Et ressourcspørgsmål dukkede midlertidigt op. Morgentimerne er/var præget af færre personaler og samtidigt med dette, var ambitionen stadig den samme: "en god aflevering er vigtig, fordi det er barnets afsæt for at få en god dag i institutionen". En ny måde at organisere personalet på i morgentimerne blev derfor væsentlig at kigge nærmere ind i.

Refleksionerne gik blandt andet på personalets forskellige kompetencer og motivationer, da ydertimerne (morgenmodtagelsen) kræver nogle særlig kompetencer såsom forældrekommunikation, overblik og erfaring med praktiske opgaver osv. Så formålet med evaluering af morgenmodtagelsen var at lære om, hvilke tiltage kan hjælpe med at skabe: Et læringsmiljø, der sikrer gode betingelser for barnets fortsatte læring, udvikling og dannelse resten af dagen.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Dokumentation blev gennemført gennem nedskrevet praksisfortællinger.

Praksisfortællingerne blev delt på vores koordinatormøde. Her præsenterede pædagogerne deres praksisfortællinger med resten af personalegruppen. Praksisfortællingerne tog udgangspunkt i:

- børns ankomst til garderobe
- børns afsked med forældre
- interaktioner i og omkring garderobe (børn, forældre, personale imellem)
- læringsmiljø ved morgenmadsbord, legezone og toilet

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

De indsamlede eksempler og praksisfortællinger skabte nye indsigter – og fælles for mange af praksisfortællinger var:

- Børn blev forstyrret af forældres tilstedeværelse i morgentimerne. Børn var oftere i skiftende aktiviteter og forlod deres leg, når forældre ankom. Forældre interagerede ofte med flere børn – og når dette skete, var det typisk, at flere børn i samme område fik opløst deres igangværende aktivitet.
- Nogle børn havde en tendens til at opholde sig oppe ved garderoberne. Enten ventede de på én bestemt ven, flere venner eller blot befandt sig af andre årsager. Som udgangspunkt var barnets muligheder for personlig og social udvikling til stede, men det gav udfordringer. Børns afleveringer blev ofte forstyrret af andre børns tilstedeværelse, da børn har forskellige behov, skabte det både konflikt i børn og forældre. Den forstyrrede aflevering blev dagligdag. Høje lyde og visuel støj prægede derfor garderoben.
- Læringsmiljøet og den pædagogiske ramme var ikke ensartet – den så ud på forskellige måder – og det skabte uforudsigelighed. På den ene side, opdagede vi potentialet for det enkelte barns væren i garderoben og de muligheder det affødte, men på den anden side, var det tydeligt at børn har forskellige behov og måder at sige farvel på. Forældre og børn har de bedste betingelser for adskillelse, når der ikke opstår afbrydelser i området.
- At i morgentimen kan man stadigvæk skabe en værdifuld leg og læring på trods af færre personale. Børn blev i alt for høj grad overladt til dem selv i tidsrummet fra ankomst til morgensamling. Egentlige legeområder var ofte utydelige og det samme gjorde sig gældende for personalets positionering og roller.
- At der ikke var en egentlig sammenhæng mellem bestemte personaler ved modtagelsen og barnets tryghed. Etablering af en tryk aflevering handlede i højere grad om måden læringsmiljøet (garderoben) er indrettet, struktureret og organiseret.

Hvilke ændringer og/eller justering af praksis gav evaluering anledning til?

I dag har vi en betydelig anden tilgang ved morgenmodtagelsen - i forhold til 2021. Det har været en læringsproces med løbende justeringer og ændringer. Centralt i vores videns- og læringsudbytte var vores arbejde med aktionslæringsmodellen. Skabelonen fastholdt et fælles fokus på vores videre arbejde med og regulering af praksis, planlægning, afprøvning og vidensdeling.

Ændringer i Rainbow og Sunshine (mellemgruppe og børnehave)

I begyndelsesfasen af vores tilgang til aktionslæringsmodellen og en ønsket pædagogisk ændring af morgenmodtagelsen, var vi optaget af at få delt børnene op ved ankomsten. Forskellige zoner blev oprettet: morgenmadsbord og leg i kantineområdet, legezone i forhallen (område der ligger op til garderoben), hvor formålet var at komme nærmere et børneperspektiv – og dermed en forståelse af læringsmiljøets egentlige pædagogiske formål. Personalere fra både mellem- og storegruppe (Rainbow og Sunshine) var til stede i forhallen, hvor både modtagelse og interaktion i leg skulle foregå. Det var imidlertid et forstyrrende element for nogle børn og forældre ved afleveringssituationen. En ændring af morgenmodtagelsen var igen nødvendig at kigge ind i:

- Tildeling af roller og placering for hvert personale der møder op mellem 07:15 og 08:45
- Både morgenmadsbord og første aktivitetsområde åbnede væk fra garderoben; backhall-området. I backhall-området havde vi fokus på at åbne få områder op, der var besat af én voksen. Derudover havde vi kun en pædagog i forhallen, der blev frigjort til én opgave: at have fokus på det enkelte barn og dets behov. Dermed frigav det en voksen, som kunne have bedre fokus på børnene i aktivitetsområdet, mens der sad én ved morgenmadsbordet. Et samarbejde imellem personalet opstod, da de voksne befandt sig i samme område (backhall).
- De samme 3-4 pædagoger blev valgt til at varetage garderoben. På den måde kunne voksne, børn og forældre opleve genkendelighed og lære det enkelte barns rutiner og behov at kende. Forældrekommunikationen blev tydeligere – og de voksne i garderobeområdet blev lært op i at videregive information til rette personale.
- Ved ankomst af nyt personale, blev der efter behov åbnet nye legezone. Én pædagog blev orienteringsperson, der fik ansvaret at skabe overblik over børnenes behov og husets muligheder den pågældende morgen.

Ændringer i Little Stars (vuggestue)

- Genkendelige voksne samme morgen åbner hverdag.
- Vi lad børnene at spise morgenmad på stuen og ikke i kantine.
- Aflevering af børn ved Little Stars glas dør og ikke ved garderoben.
- En bestemt plads til børnenes vandflasker hvor de kan være med til at stille flasken. Vandflaskerne står i børnehøjde, så de kan nå den og få begyndende fornemmelse for kroppens behov.
- Tildeling af roller og placering for hvert personale der møder op mellem 07:15 og 08:45
- En genkendelig rutine for børn mellem kl. 07:15 og 09:00

Tema 2: Overgange

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

I Rooftop har vi ingen egentlige stuer, og derved har alle børn mulighed for at tilgå alle områder. Institutionen er opdelt i legezoner der skaber rummene i rummet. Toiletter til alle grupper er samlet ét sted. Alle børn spiser i kantinen - dog på forskellige tidspunkter. Hver gruppe har en genkendelig base, hvor børn samles til morgensamling samt før overgange til forskellige aktiviteter såsom frokost, toiletbesøg eller ture ud af huset.

Det betød, at der i løbet af en dag sker sammenstød med andre børnegrupper. Særligt efter endt morgensamling og omkring spisetid, involverede børnene på kryds og tværs af grupperne, hinanden. Dette skabte ofte uro og forvirring blandt voksne og børn. Vi blev hermed opmærksomme på en fælles udfordring. Hvordan skabte vi genkendelige og trygge overgange?

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Dokumentationen var hovedsageligt observationer som blev noteret ned – observatørrolle var i en objektiv rolle, der udelukkende havde fokus på den objektive praksisfortælling. Dokumentationen blev delt ved koordinatormøder. Møderne gentog sig over flere omgange, hvor pædagoger præsenterede forslag og idéløsninger blev noteret af referant. Diskussionerne blev til afprøvninger, der løbende blev evalueret. Ved hver ny afprøvning i praksis, blev resten af personalegruppen informeret gennem skriftlige referater, der efter hvert møde bliver hængt i området omkring toilettet. Opslagstavlen er kun til personalet og hænger bevidst dér, da det er det område hvor personalet færdes mest.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Den indsamlede dokumentation skabte nye indsigter:

- Organiseringen og strukturen, gjorde personalet i stand til at forstå vigtigheden for alle børn – ikke blot for gruppen selv – og dette var medvirkende til at der i højere grad var en opmærksomhed på at forberede sig i tid.
- Kommunikationen blandt det pædagogiske personale, på tværs af grupperne, er fundamental for at læringsmiljøet understøtter den gode overgang.
- Struktur er vigtig, men det er også vigtigt hele tiden kigge ind i strukturen, der netop er dynamisk og kan flytte sig, når vi indgår i den. Strukturer er flytbare – og ikke egentlige bestemmelser, men noget der kan reguleres for at opnå et særligt formål.
- Det er vigtigt hele tiden at evaluere de gennemførte handlinger for at forbedre dem. Vi havde tidligere en tendens til at følge processen og strukturen uden at tage højde for en egentlig evaluering.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

I forbindelse med overgangene i institutionen har vi justeret vores praksis adskillige gange. Det har ført til undring, planlægning, afprøvning og vidensdeling. Denne vidensbank har ydermere givet anledning til at kigge nærmere ind i andre af institutionens læringsmiljøer.

Konkrete ændringer i forbindelse med overgangene i institutionen:

- Tidsplan blev nedskrevet for hver gruppes overgang (afgang til toilet, afgang til og fra frokost, afslutning og opsamling ved eftermiddagstid, mv.). Det betød, at det pædagogiske personale i højere grad var i stand til at regulere og omstille sig – samt give børnene mulighed for at tage aktiv del i overgangen.
- Vi blev enige om en struktur på tværs af grupperne, sådan at der bliver mindst sammenstød, både fysisk og psykisk.
- En egentlig rumfordeling blev iværksat. Vi begyndt at planlægge opdeling af aktivitetszoner på tværs af grupperne, en måned i forvejen. Det betød, at voksne havde mulighed for at forberede børn på områder der kunne tilgås den pågældende dag – og personalet fik bedre overblik over dagens forløb.
- For at gøre den fysiske overgang genkendelig og enkel at følge for børnene, introducerede vi en togsang. Et symbol på en overgang blev introduceret med sangen: 'se det lille tog', som indikation og ramme for overgangen.
- Opmærksomheden på overgangene, skabte nyopståede tiltag i grupperne. Nogle begyndte at lave sanglege – andre grupper havde dialogisk oplæsning inden overgang fandt sted.
- Institutionen fik påsat linoleum-togspor på korridorerne, hvor børnene færdes i overgangene. Dette var medvirkende til rammesætning af bl.a. togsangen og gjorde, at børnene i højere grad blev på togsporet og ikke løbe rundt. Det mindskede også sammenstød med andre børnegrupper.

Fremadrettet kunne det fortsat være relevant at kigge ind i forberedelsen af børnegrupperne inden overgang. Vi som institution ønsker i høj grad at integrere musikelementer, som et gennemgående element i dagligdagen, og netop dette synes ikke at være implementeret endnu.

Ydermere kan det undersøges hvorvidt piktogrammer og musik vil have af betydning for læringsmiljøet, når der kigges ind i overgangene set fra et børneperspektiv.

Tema 3: Rutiner

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

I Rooftop har vi haft fokus på rutiner. Formålet med evalueringen var at blive orienteret om læringsmiljøet ude på toilettet, da det ofte hændte, at børn havde uheld i bukserne, forglemmelser opstod i forbindelse med håndvask, mm. Generelt bar læringsmiljøet præg af høje lyde, børn ude af syne og utilgængelige voksne.

Et andet læringsmiljø vi blev opmærksomme på, var køkkenområdet under frokostspisning. Det blev tydeligt for os at læringsmiljøet var præget af meget gråd, høje lyde, konflikter og kroppe i uro.

Vi undrede os over hvad børnenes læringsudbytte af disse rutinesituationer indeholdt – og hvorfor.

Som udgangspunkt var formålet med evalueringen af rutinesituationerne at belyse læringsmiljøets struktur- og organiseringslementer.

Dette gjorde vi for at kigge på måden den voksne medarbejder – i samspil med andre kollegaer – var i stand til at indrette et miljø, der inkluderede hvert enkelt barn. Et fokusskifte på, hvordan praksis så ud, til hvorfor den så ud som den gjorde, blev udgangspunkt for formålet med evalueringen.

Hvorfor blev rutinerne netop rutiner - fremfor orientering mod barnets læring, udvikling og dannelse?

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Observationerne er indhentet fra videoer og praksisfortællinger. Praksisfortællingerne er beskrevet med et neutral og objektivt sprog – for at sikre beskrivelser af læringsmiljøerne uden subjektive antagelser. F.eks. "Nu sker det, så sker det og så sker dette. Nu sker det, at... og nu gør....".

Indsamlet data: foto, videoptagelser, praksisfortællinger.

Observationerne er blevet drøftet til koordinatormøder, personalemøder og pædagogisk weekend. Her har det været muligt at få inddraget perspektiver på læringsmiljøerne – fra flere medarbejderes perspektiver.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Vi kiggede særligt ind i læringsmiljøernes organisering og strukturering – og voksnes roller. Disse var utydelige at få øje på – og det skabte utryghed, uforudsigelighed og frustrationer blandt voksne og børn.

Den manglende strukturering og organisering skabte længere tidsperioder med diskussioner og kommunikationer, der foregik over børnenes hoveder. Børnene oplevede et læringsmiljø, hvor der var begrænsede muligheder for at have voksenkontakt, da voksne planlagde og forsøgte at organisere sig undervejs i processen med rutinerne.

Struktur, organisering og rammesætning i køkkenet var også utydelig. Nogle voksne satte sig ved et bord mens andre voksne bevægede sig rundt og hentede redskaber. Hvem gjorde hvad? Disse aftaler og egentlige strukturer var utydelige.

Ved ankomst til køkkenet var børnene orienteret mod de voksne – og dialogen og opmærksomheden mellem voksen/barn i køkkenet bestod mest af alt af ordre og irettesættende kommandoer om at blive siddende og accepterer en venteposition indtil maden ville blive serveret. Dette skabte konflikter, uro og børn der forlod bordene i tide og utide.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Vi har gennem evalueringen etableret et særligt pædagogisk værdigrundlag. Vi som voksne er medskabere af det pædagogiske læringsmiljø og væsentlig for dette har været, at kigge på institutionens organisations- og strukturelementer, som forudsætning for etablering af et kvalitativt pædagogisk læringsmiljø. I forlængelse heraf, har vi etableret en ny rolle i huset: dirigenten, samt skabt tiltag i forsøget på at sikre de bedst mulige betingelser for børns trivsel, udvikling og dannelse:

- Dirigentrollen skal forstås som en person, der har ansvaret for at lede personalet i forhold til børnegrupperne. Dirigenten skal orientere sig, skabe overblik, struktur, flow og udnytte mulige ressourcer her og nu. Det foregår på den måde, at dirigenten skal være centrum for aktuelle aktiviteter, og dirigenten bevæger sig altså kun imellem aktivitetsområderne. Det skal sikre, at børn og voksne får de bedst mulige betingelser for læring, udvikling og dannelse lige nu.
- Dirigentrollen skal ydermere sikre, at læringsmiljøer forstås og opdages – på flere niveauer, da rollen som mellemrumsperson, sikre nogle særligt vigtige muligheder for at gå på opdagelse i læringsmiljøet og dermed sikre særlig væsentlig dokumentation til videre undersøgelse i aktionslæringsmodellen.
- Som institution er vi bevidste om det faktum, at vores organisation og daglige strukturering konstant er udfordret, da intet her i verden er statisk og børnegrupper ændre sig. Vi er som institution blevet bevidst om, at organisering og strukturering, er aktuelt hele tiden og opmærksomheden på disse rammer er blevet et opmærksomhedspunkt i alle hverdagsituationer, hvadend det er planlagte aktiviteter, rutiner eller fri leg.

Fremadrettet vil vi kigge nærmere ind i, hvordan særligt strukturelementer går igen fra barnets start i vuggestuen og op til børnehaven. Er vi som institution i stand til at skabe gennemsigtighed – og dermed genkendelighed for barnets færden gennem institutionens alderstrin og stueskift.

Vi vil have særligt fokus på rutinerne og dets potentialer – netop fordi at rutinerne er tilbagevendende forløb, som gentager sig dagligt – hvad enten det handler om spisning eller toiletbesøg.

Fremadrettet er det blevet tydeligt for os, at aktionslæringsmodellen visualiseres fysisk i institutionen, som både kan være en tavle til idéer, undren eller aktuelle eksperimenter.

Tema 4: Leg

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

I Rooftop har vi haft fokus på leg. Vi har særligt været opmærksomme på, hvordan legen blev prioriteret i dagligdagen blandt personalet.

Som udgangspunkt var formålet med evalueringen af leg, at få belyst hvordan og i hvilken grad det pædagogiske læringsmiljø gav plads til legen?

Dette gjorde vi for at kigge på måden den voksne medarbejder – i samspil med andre kollegaer – var i stand til at indrette et miljø, der inkluderede legen. Et fokusskifte fra hvordan til hvorfor legen så ud som den gjorde, blev udgangspunkt for formålet med evalueringen. Yderligere ønskede vi fokus på hvad og hvordan børnene legede i institutionen.

Et mønster syntes observeret over tid: børn forlod ofte tildelte legeområder. Børn havde tendens til at skifte imellem legezoner hyppigt og var sjældent i fordybet leg. Legen bar ofte præg af begrænset variation – og ofte blev de samme børn fundet i samme legeområder – uden deltagelse af voksne. Vi undrede os over denne tendens.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Observationerne er indhentet fra videoer og praksisfortællinger. Praksisfortællingerne er beskrivelser af læringsmiljøerne i et neutralt og objektivt sprog - uden subjektive antagelser.

F.eks. *”To børn sidder med togbanen....Tredje barn ankommer og forlader rummet igen.....Én voksen sidder på en stol.....nu sker det, at.....”*

Indsamlet data: foto, videooptagelser, praksisfortællinger.

Observationerne er blevet drøftet til koordinatormøder, personalemøder og pædagogisk weekend. Her har det været muligt at få inddraget perspektiver på læringsmiljøerne – fra flere medarbejders perspektiver. Blandt andet med temaaften om leg, hvor medarbejderne skulle diskutere legen og hvordan denne prioriteres. Særligt er det blevet diskuteret hvorvidt motivation kunne være omdrejningspunkt for den manglende voksendeltagelse i legen.

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Der var en klar sammenhæng mellem børnenes evne til at være fordybet i leg og omgivelsernes påvirkning på denne. Fysiske bevægelser, hvad end det handlede om børn eller voksne, i og omkring legezonerne, påvirkede det enkelte barns evne til fordybelsen.

Det var tydeligt, at når voksne stimlede sammen, var det i områder med differentieret legetøj, som mange børn kunne være for sig selv med og samtidig afbrudt af. Afbrydelserne af leg opstod ofte ved voksnes tendens til at bevæge sig ind og ud af legeområderne, men særligt dialoger som foregik over børnenes hoveder i legeområdet – havde ofte den konsekvens at irttesættelser og afbrydelser af leg opstod.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Som institution er vi blevet mere opmærksomme på, hvordan organisations- og strukturelementer har af afgørende betydning for det pædagogiske læringsmiljø, når det drejer sig om at give plads til legen. Evalueringen af leg har givet anledning til:

- At kigge ind i de pædagogiske muligheder som dirigentrollen har skabt for os som institution og for vores videre arbejde med at kvalificerer et pædagogisk læringsmiljø, der formår at have fokus på leg og give den plads. Dirigentrolle som rollemodel og primære understøttelse af personalets mulighed for at indfange og udvikle leg og legeprocesser.
- At forstå legens kvalitet som et udtryk for i hvilken grad vi som personale formår at indrette læringsmiljøet på: fysiske rammer, rollefordelinger af voksne i og omkring børns leg; positionering, rollebeskrivelse og en særlig bevidsthed om den voksnes definitionsmagt.
- Indføring af legeområder uden egentligt legetøj. Denne ændring skal være medvirkende til at skabe læringsmiljøer, hvor personalet i højere grad har fokus på et børneperspektiv og samtidig er aktiv i skabelsen af et læringsmiljø, der inviterer børn i leg – gennem voksendeltagelse. Det fordrer ydermere til, at voksne skal tage større del i legen, hvor de gennem forskellige positioneringer, bliver en del af et læringsmiljø, der tilbyder børns muligheder for udbygning af legens eksisterende forestillinger.
- Indføring af manuskriptpapirer. Papirer der nøje beskriver udvalgte aktiviteter, som punktligt er sat op med beskrivelse af en aktivitet, rolledefinering og evt. redskaber. Rollebeskrivelserne kan f.eks. beskrive positioneringerne: foran, ved siden af eller bagved. Hermed er klare og målbare elementer bragt i spil til videre evaluering fremadrettet.
- At kigge nærmere ind i, hvordan legen prioriteres – ikke som en fast del af aktiviteter på skemaet, men hvordan leg opfattes blandt personalegruppen. Er leg noget barnet kan og skal regulere sig selv ud og ind ad? Kan legen som et selvstændigt fænomen være ét målbart element i sig selv, når vi undersøger det generelle pædagogiske læringsmiljø og kvaliteten herom?